

VERENIGING oud harlingen

opgericht 8 november 1954

Aan het college van
burgemeester en wethouders
van de Gemeente Harlingen
Postbus 10.000
8860 HA Harlingen
gemeentebestuur@harlingen.nl

Harlingen, 18 juli 2017

Geacht college,

De Harlinger binnenstad is van onschatbare waarde. Aantasting ervan – en zeker als dat op grote schaal zou gebeuren – is voor Oud Harlingen onaanvaardbaar. Om die reden legden we u de afgelopen jaren al meerdere keren voor, mondeling en schriftelijk, dat de risico's van de voorgenomen zoutwinning voor de haven van Harlingen ons ernstige zorgen baren. Vrijdag 14 juli wisselden we opnieuw met u van gedachten. In vervolg daarop geven we nog graag het volgende mee.

Tiltmeters

Zoals besproken heeft Frisia Zout BV aangeboden een nulmeting uit te voeren. Wij gaan Frisia vragen daarnaast een onafhankelijk gecontroleerd meetnet van glasvezelsensoren en tiltmeters aan te leggen dat de relatie tussen bevingen, trillingen, zettingen en schade openbaar en *real-time* in kaart brengt.

U gaf vrijdag aan al bezig te zijn met een gemeentelijk budget voor tiltmeters voor de kerk in Wijnaldum. Afhankelijk van de reactie van Frisia op ons verzoek treden we graag weer met u in overleg met als doel uiterlijk in 2018, vóór de start van de boringen, ook in Harlingen betrouwbare metingen via tiltmeters te hebben.

Omkering van de bewijslast

In 2015 verzocht Oud Harlingen zowel de Minister van Economische Zaken als de Vaste Kamercommissie omkering van de bewijslast ook in geval van schade door zoutwinning toe te passen.

Vrijdag gaf u aan dat het college net als Oud Harlingen voor die omgekeerde bewijslast pleit. In uw brief aan de Minister van 15 januari 2015 vraagt u echter alleen in algemene termen om 'een zorgvuldige en voldoende schaderegeling'.

We zouden het op prijs stellen als het college de vraag om omkering van de bewijslast alsnog expliciet bij de Minister wil neerleggen. Dat zou aansluiten bij uw opmerking in bovengenoemde brief dat de gemeente de gevolgen van de activiteiten kritisch blijft volgen 'omdat wij van mening zijn dat deze geen *onoverkomelijke negatieve gevolgen voor de Harlinger gemeenschap mogen hebben.*'

VERENIGING oud harlingen

opgericht 8 november 1954

Schadeloket voor Harlingers

De Minister antwoordde u op 12 mei 2015 dat al in een goede schaderegeling is voorzien: *‘Zo dient schade, die is veroorzaakt door bodemdaling als gevolg van een mijnbouwactiviteit, door de betreffende mijnbouwonderneming te worden vergoed. Indien er onduidelijkheid bestaat over de oorzaak van de bodemdaling, kan een beroep worden gedaan op de Technische commissie bodembeweging.’*

De gaswinnings- en zoutwinningschade in Wijnaldum, in Groningen en in Drenthe laat zien dat het zo eenvoudig niet is. Wij toonden vrijdag cijfers uit het meest recente jaarverslag van de TCBB. In het verslagjaar 2014 gaf ze in totaal 5 adviezen af. Los van de uitkomst - alle 5 negatief voor de gedupeerden - is de rol van de TCBB, afgezet tegen de 25.000 schademeldingen die in 2013 en 2014 alleen al bij de NAM binnenkwamen, in elk geval gering te noemen.

De TCBB zal zoals het nu staat ook hét landelijke loket zijn voor Harlingers die onverhoopt met schade komen te zitten. In uw brief van 15 januari 2015 sprak u het vertrouwen uit dat de Minister zich actief zou inzetten *‘om de onrust bij burgers, bedrijven en organisaties binnen de gemeente Harlingen weg te nemen.’*

Oud Harlingen heeft dat vertrouwen niet op voorhand. De TCBB lijkt ons op grond van de cijfers nauwelijks als landelijk schadeloket te functioneren. Wanneer u onze bezorgdheid daarover deelt vragen wij u het functioneren van de TCBB in het traject, zoals door de gemeenteraad gevraagd, een rol te laten spelen.

Pro-actieve kennis over veiligheidsvraagstukken

De Onderzoeksraad voor Veiligheid concludeert in zijn rapport uit 2015 over de aardbevingen in Groningen dat onveiligheid en onzekerheden bij burgers over de risico's van de mijnbouwwinning de afgelopen decennia een zeer ondergeschikte rol hebben gespeeld. Dat zou anders moeten. *‘Reductie van deze onzekerheid door het doen van onderzoek en het daaraan verbinden van maatregelen is een cruciaal onderdeel van de licence-to-operate’*, stelt de raad. *‘Het is noodzakelijk dat exploitanten (...) onzekerheid serieus nemen door alert en proactief kennis te ontwikkelen over veiligheidsvraagstukken’.*

Oud Harlingen stelt vast dat de stapeling van eventuele schadelijke effecten door gas- en zoutwinning bij Harlingen niet is onderzocht. Wij geven u in overweging Frisia te verzoeken dit alsnog te doen om de veiligheid van de inwoners te waarborgen – zowel uit een oogpunt van zeedefensie als vanuit fysieke en geestelijke veiligheid.

VERENIGING oud harlingen

opgericht 8 november 1954

Expertmeetings

Brede lagen van de Harlinger bevolking zijn door het REC-dossier het vertrouwen kwijtgeraakt in de overheid als hoeder van de belangen en het welbevinden van de eigen burgers. Het zoutwinningsdossier staat en valt daarom des te nadrukkelijker met het behouden van vertrouwen in de onafhankelijkheid van de door de gemeenteraad gevraagde expertmeetings. Wij vragen u daar de grootst mogelijke aandacht en zorgvuldigheid voor.

Wij stipten vrijdag aan dat er een (te) dichte verknoping lijkt te bestaan tussen mijnbouwmaatschappijen, onderzoeksinstituten en overheden. Dat is geen idee dat Oud Harlingen zelf ontwikkelde:

- We wijzen u op het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid uit 2015 over de aardbevingen in Groningen. Daarin stelt de Raad dat het Staatstoezicht op de Mijnen zich niet als onafhankelijke, kritische waakhond heeft opgesteld, maar daarentegen als ‘samenwerkingspartner van de kennisinstellingen (KNMI, TNO) en de exploitant (NAM).’
De Onderzoeksraad adviseerde de onafhankelijkheid van het Staatstoezicht daarom te vergroten. Een recent voortgangsrapport (maart 2017) concludeert echter dat niet is vast te stellen in hoeverre dat is gebeurd. De Raad stelt dat het Ministerie van Economische Zaken en/of de mijnbouwmaatschappijen alle 5 aanbevelingen uit 2015 ‘onvoldoende hebben opgevolgd’ of dat ze qua resultaat ‘niet zijn vast te stellen’ of onvoldoende uitgevoerd.
- Onze twijfel over een zuivere, evenwichtige afweging van economische, veiligheids- en burgerbelangen baseren wij daarnaast op het bijgevoegde artikel ‘Mijn en dijn in de Mijnbouwwet 2003 – het demasqué van een wetgever op het Groninger gasveld’ (Nederlands Juristenblad 19-12-2014). Zie met name vanaf punt 4 op bladzijde 6. Auteur is prof.mr. J.M. van Dunné, emeritus hoogleraar privaatrecht aan de Erasmus Universiteit te Rotterdam en expert inzake de Nederlandse mijnbouwwetgeving.
- Een derde aanwijzing zijn de ervaringen uit de praktijk. Het geeft ons te denken dat onafhankelijke schade-experts in Groningen tot totaal afwijkende oordelen van de aanwezige schade komen dan bureaus die de NAM in de arm heeft genomen.

Bovenstaande en bijgaande informatie helpt u hopelijk bij het organiseren van expertmeetings die de toets der kritiek kunnen doorstaan.

Ondertussen blijven wij graag met u in gesprek om kennis en inzichten over de beoogde zoutwinning te delen.

Met vriendelijke groet,

Anneke F. Visser
voorzitter